

RUDYARD KIPLING
A DZSUNGEL KÖNYVE

Benedek Marcell fordítása

TARTALOM

MAUGLI TESTVÉREI
KÁ VADÁSZATA
HOGYAN SZÜLETETT A FÉLELEM
"TIGRIS! TIGRIS!"
A KIRÁLY ANKUSA
RÁTOK SZABADÍTOM A DZSUNGELT
A VÖRÖS KUTYÁK
TAVASZI FUTÁS

"RIKI-TIKI-TÉVI"
A FEHÉR FÓKA
PURUN BAGÁT CSODÁJA
A KROKODILUS TÖRTÉNETE
KVIKVERN
KIS TUMÁJ ÉS AZ ELEFÁNTOK TÁNCA
A KIRÁLYNŐ SZOLGÁI

Maugli testvérei

*Csil keselyűnk éjt hoz nekünk,
Meng küldi, a bőregér -
Tető alatt a házi dal,
s a mi fajtánk szerte-tér:
az éj az időnk, zsákmányol erőnk,
karmunk prédát kerít.
Sikert neked, ha tiszteled
a Dzsungel Törvényeit.*

Éji dal a Dzsungelben

Éppen hét óra volt, jó meleg este borult a Szioni-dombokra; Farkas apó felébredt nappali álmából, vakarózott, ásítózott, s egymás után nyújtogatta ki mancsait, hogy az álmodást kirázza belőlük. Farkas anyó úgy hevert, hogy nagy szürke orrát keresztülfektette négy hancúrozó, visító kölykén. A hold beragyogott a barlang száján, ahol a farkas család lakott.

- Aúuh! - szólalt meg Farkas apó - Ideje már, hogy vadászni induljak.

Éppen le akart rohanni a domb oldalán, amikor egy lompos farkú kis árnyék jelent meg a küszöbön, s azt nyivákolta:

- Jó szerencse járjon veled, Farkasok Fejedelme! Jó szerencsét és erős fogakat kívánok dicső gyermekeidnek is, hogy sohase feledkezzenek meg azokról, akik éheznek ezen a világon.

A sakál volt az, az Élősködő Tabaki. Az indiai farkasok megvetik Tabakit, mert mindig rosszban sántikál, pletykát hordoz, és húscsopátokat meg bőrdarabokat kurkász fel a falusi szemétdombokon. De azért félnek is tőle a farkasok, mert Tabaki könnyen megvész, könnyebben, mint akárki más a vadonban. Olyankor aztán elfelejti, hogy valaha félt valakitől, végigszáguld az erdőn, s megmar mindenkinek, aki az útjába kerül. Még a tigris is elfut, elbújik, ha a kis Tabaki megvész, mert a veszettség a legszörnyűbb dolog, ami vadállatot érhet. Az emberek tudós szóval "víziszornynak" nevezik az ilyesmit, de az állatok "devani"-nak, őrjöngésnek mondják, és menekülnek előle.

- Hát gyere be, és nézz körül - mondta barátságtalanul Farkas apó -, de itt egy falás nem sok, annyi ennivaló sincs.

- Nincs ám, farkasnak - felelte Tabaki -, de olyan hitvány kis teremtesnek, mint én vagyok, jó lakoma a száraz csont is. Nem arra születünk mi, a Gidur-log, a sakálnépség, hogy kényeskedjünk, válogassunk.

Besompolygott a barlang hátsó részébe. Megtalálta egy őzbak csontját. Volt valami kis hús is rajta, s boldogan nekiült, hogy megropogtassa ezt a maradékot.

- Köszönöm szépen a megvendéglést - mondta a száját nyalogatva. - Milyen szépek ezek a dicső gyermekek! Milyen nagy a szemük! Már ilyen kicsi korukban! Igaz, igaz: eszembe juthatott volna, hogy királyok gyermekei már kiskorukban is felnőttek.

Persze, Tabaki éppen olyan jól tudta, mint akárki más, hogy káros dolog az, ha gyerekeket szembe dicsér valaki; hízott a mája, hogy Farkas anyó és apó nyugtalannak látszottak.

Tabaki csöndesen üldögélt, és örült a hitványságnak, amit elkövetett; aztán rosszindulatúan megjegyezte:

- Sir Kán, a Nagy, elhagyta régi vadászterületét. Jövő hónapban ezek közt a dombok közt szándékozik vadászni, azt mondta nekem.

Sir Kán a tigris volt, aki húszmérföldnyire onnét, a Vengunga folyó partján lakott.

- Ahhoz nincs jussa! - szólalt meg haragosan Farkas apó. - A Vadon Törvénye szerint nincs joga kellő figyelmeztetés nélkül máshová költözni. Tíz mérföldnyi környéken elriaszt minden vadat, márpedig nekem mostanában kettő helyett kell vadásznom.

- Nemhiába nevezte az anyja Lungrinak, Bénának - mondta csöndesen Farkas anyó. - Egyik lába születésétől fogva béna. Ezért nem tudott mással boldogulni, csak szarvasmarhával. Így aztán a Vengunga mentén lakó parasztok megharagudtak rá, s most idejött, hogy a mi parasztjainkat is megharagítsa. Tűvé tesz majd érte az erdőt, amikor messze jár, nekünk meg menekülni kell a gyerekeinkkel, ha felgyújtják a fület. Igazán nagyon hálásak lehetünk Sir Kánnak!

- Elmondjam neki, hogy milyen hálásak vagytok? - kérdezte Tabaki.

- Takarodj innét! - ordított rá Farkas apó. - Takarodj, és eredj vadászni a gazdáddal! Itt már egy estére éppen elég bajt csináltál.

- Megyek - mondta nyugodtan Tabaki. - Már halljátok is Sir Kán szavát odalenn a bozótban. Kár is volt fáradnom a hírhordással.

Farkas apó fülelni kezdett, s a kis folyó felé futó völgyben hallotta is a tigris száraz, haragos, morgó, egyhangú üvöltését. Kiértzett belőle, hogy a tigris nem akadt zsákmányra, s nem bánja,

ha az egész vadon megtudja ezt.

- Adta bolondja! - mondta Farkas apó. - Ilyen lármával fogni éjjeli munkához! Hát azt hiszi ez, hogy a mi őzbakjaink is olyanok, mint azok a kövér Vengunga-parti szarvasmarhák?

- Csitt! - mondta Farkas anyó. - Nem szarvasmarhára vadászik ez ma, nem is őzbakra, hanem emberre.

Az üvöltés valami dongó kurrogássá változott, nem lehetett tudni, merről hallatszik. Az a hang volt ez, amely néha úgy megriasztja a szabad ég alatt háló favágókat és cigányokat, hogy egyenest a tigris torkába rohannak.

- Emberre! - mondta Farkas apó, valamennyi fehér fogát megmutatva. - Hm! Hát nincs elég bogár és béka a víztartókban, embert kell neki enni, méghozzá a mi földünkön?!

A Dzsungel Törvénye, amelynek egyetlen parancsa sem ok nélkül való, minden vadállatnak megtiltja, hogy embert egyék, kivéve, ha azért öli meg, hogy gyermekeit megtanítsa az ölés mesterségére. De akkor is a maga csapatának vagy törzsének vadászterületén kívül kell rá vadászni. Igazi oka pedig ennek a tilalomnak az, hogy az emberölés után, előbb vagy utóbb, fehér emberek jönnek elefántháton, puskával és száz meg száz barna ember gongokkal, rakétákkal, fáklyákkal. Ezt minden teremtetett állat megsínyli a vadonban. Maguk közt azonban azt mondják okul a vadállatok, hogy az ember a leggyöngébb, legvédtelenebb teremtetés a világon, hát nem dicsőség legyőzni. Mondják azt is - és ez igaz -, hogy aki embert eszik, megrühösödik, és kihull a foga.

A kurrogás hangosabbra vált, s a végén teli torokkal harsant fel az "Ááá", az ugrásra készülő tigris kiáltása.

Aztán üvöltés hallatszott, tigrishez nem illő üvöltés, Sir Kán torkából.

- Elhibázta! - szólt Farkas anyó. - No, mi baj?

Farkas apó kiszaladt néhány lépésnyire, s hallotta Sir Kán vad dörögését, mormogását, amint a bozótban botorkált.

- Ennek a bolondnak nincs esze, beugrott a favágók tüzébe, és megégette a lábát - mordult fel gúnyosan Farkas apó. - Tabaki vele van.

- Valami fölfelé jön a dombon - mondta a fülét hegyezve Farkas anyó. - Vigyázz!

A bozótban halkan megreccsentek a bokrok, és Farkas apó ugrásra készen húzta össze magát. Aztán... ha valaki megfigyeli, a legcsodálatosabb dolgot látta volna életében: a farkas felugortában megtorpant. Nekilódult, mielőtt még látta volna, hogy mire ugrik, aztán igyekezett megállni. Az eredmény az lett, hogy négy-öt lábnyira ugrott föl egyenesen a levegőbe, s majdnem ott ért le megint a földre, ahonnan elindult.

- Ember! - kaffantotta. - Emberkölyök! Nézzétek!

Egyenest az orra előtt, egy alacsony ágba kapaszkodva, meztelen, barna kisgyerek állt, akkora, hogy éppen csak járni tudott. Soha még ilyen pici, gödrös húsú vakarcs nem került éjnek idején farkas barlangjába. Fölnézett Farkas apó arcába, és nevetett.

- Emberkölyök? - kérdezte Farkas anyó. - Ilyet se láttam még életemben! Hozd ide!

A farkas, aki megszokta, hogy hordozza a kölykeit, akár egy tojást is szájában tud tartani anélkül, hogy eltörné. Farkas apó erősen összefogta állkapcsával a gyerek nyakszirtjét, de a foga még csak meg sem karcolta a bőrét, úgy tette le a kölykei közé.

- Milyen kicsi! Milyen csupasz és milyen vakmerő! - mondta halkan Farkas anyó. A csöppség utat tört magának a farkaskölykök közt, hogy közelebb kerülhessen a meleg testhez. - Nézd csak! Együtt szopik a többivel. Lám, lám. Hát ilyen az ember kölyke. Ugyan volt-e már olyan farkas a világon, aki azzal dicsekedhetett, hogy emberkölyök van a gyerekei közt?

- Hallottam egyszer-egyszer ilyesmiről, de nem a mi csapatunkban történt, és nem is az én időmben - mondta Farkas apó. - Egy szál szőre sincs. Megölhetném, csak a lábammal kéne hozzányúlnom. És nézd csak: fölnéz, nem fél!

A holdvilágot most kirekesztette valami a barlang nyílásából. Sir Kán nagy, négyszögletes feje és válla nyomakodott be rajta. Tabaki a háta mögött azt nyivogta:

- Felséges úr, felséges úr, ide jött bel!

- Nagyon megtisztel bennünket, Sir Kán - mondta Farkas apó, de igen haragos volt a tekintete. - Mit kíván, Sir Kán?

- A zsákmányomat. Egy emberkölyök jött erre - mondta Sir Kán. - A szülei elszaladtak. Add ide!

Sir Kán, amint Farkas apó mondotta volt, beleugrott a favágók tűzébe, s igen dühös volt, mert fájt a megégett lába. De Farkas apó tudta, hogy a barlang szája szűkebb, semhogy a tigris beférhetne rajta. Még ott is, ahol most volt, úgy összeszorult a válla meg a két mellső lába, minthogyha az ember egy hordóban akarna verekedni.

- A farkasok népe szabad nép - mondta Farkas apó. - Nekünk csak a Csapat Vezére parancsol, holmi csíkos bőrű mészáros soha. Az emberkölyök a miénk, megölhetjük, ha akarjuk.

- Eh, akarjátok vagy se, ki mert itt akarásról beszélni? A bikára mondom, akit megöltem, csak nem állok itt ez előtt a kutyaól előtt, hogy a jussomért könyörögjek? Én beszélek itt, én, Sir Kán!

A tigris bömbölése végigmennydörgött a barlangon. Farkas anyó lerázta magáról a kölyköket, és előreugrott. Szeme, mint két zöld hold a sötétségben, úgy nézett bele Sir Kán lángoló szemébe.

- Itt pedig én beszélek, Ráksa, a Démon! Az emberkölyök az enyém, hallod, te béna? Az enyém! Nem öli meg senki. Életben marad, együtt fog járni, együtt fog vadászni a Csapattal... a végén pedig, tudd meg, te csupasz kis kölykökre vadászó, békaevő, halpusztító hitvány, rád fog vadászni! Most pedig hordd el magad, mert különben Szamburra, az Őzbakra mondom, akit megöltem (én nem élek ám holmi eléhezett szarvasmarha húsán!), bénábban még vissza az anyádhoz, mint ahogy a világra jöttél, te égett mancsú, te! Takarodjál!

Farkas apó elámulva nézett rá. Szinte elfeledkezett arról az időről, amikor becsületes harcban nyerte el Farkas anyót öt más farkas elől, amikor Farkas anyó még együtt járt a Csapattal, és nem hízelgésből nevezték Démonnak. Sir Kán szembe tudott volna nézni Farkas apóval, de Farkas anyóval nem szállhatott szembe, mert tudta, hogy ezen a helyen minden előny az övé, és hogy halálig harcolna. Így hát morogva kihúzta fejét a barlang szájából, s amikor kinn volt, elbődült.

- Minden kakas úr a maga szemétjén! Majd meglátjuk, mit szól a Csapat az emberkölyök nevelgetéséhez. A kölyök az enyém, s végül is az én fogamra kerül, ti lompos farkú tolvajok!

Farkas anyó lihegve vetette le magát a kölykök közé, Farkas apó pedig komolyan szólt hozzá:

- Sir Kánnak ebben igaza van. A kölyköt meg kell mutatni a Csapatnak. Meg akarod tartani, anyjuk?

- Hogy megtartom-e? - mondta lihegve Farkas anyó. - Meztelenül jött ide, éjszaka, egyedül, éhesen, de nem félt! Látod, most is félrelökte az egyik kicsikét. Az a béna mészáros megölte volna, és elszaladt volna a Vengungához, a parasztok pedig bosszúból minden tanyánkat felhajkuraszták volna. Hogy megtartom-e? Meghiszem azt! Feküdj csak nyugton, te kis béka. Bizony, Maugli - mert Mauglinak, Békának nevezlek el -, eljön még az idő, amikor te vadászol Sir Kánra úgy, ahogy ő vadászott rád.

- De mit szól majd a Csapat? - tűnődött Farkas apó.

A Dzsungel Törvénye világosan kimondja, hogy minden farkas visszavonulhat csapatától, amikor megházasodik; de mihelyt a kölykei akkorára cseperednek, hogy meg tudnak állni a maguk lábán, köteles elvinni őket a Csapatgyűlés elé, amely rendszeren egyszer jön össze havonként, telihold idején, azért, hogy a többi farkas is megismerhesse. Amikor itt szemügyre vették a kölyköket, szabadon járhatnak, amerre nekik tetszik. Amíg az első őzbakot el nem ejtették, csapatbeli felnőtt farkas semmi ürüggyel meg nem ölheti őket. A gyilkos büntetése: halál, bárhol találják is meg, és ha meggondoljuk, ez így igazságos.

Farkas apó megvárta, amíg a kölykei szaladni tudnak egy kicsit; aztán a Csapatgyűlés éjszakáján elvitte őket meg Mauglit meg Farkas anyót a Gyűlés Sziklájára, egy köves, sziklás dombtetőre, ahol száz farkas is megbújhatott. Akela, a nagy szürke rideg farkas (ridegnek szokták nevezni a magában élő állatot), aki erejével és ravaszságával az egész csapatot vezérelte, teljes hosszúságában végignyúlt a maga szikláján. Alatta negyvenegynéhány mindenféle nagyságú és színű farkas ült, szürkés szőrű vének, akik maguk is végeznek egy őzbakkal, és fiatal, fekete háromévesek, akik csak azt hiszik, hogy végezni tudnának vele.

Ridegfarkas már egy esztendeje vezette őket. Ifjúkorában kétszer esett farkasverembe, egyszer meg úgy elverték, hogy halottként hagyták ott; ismerte hát az emberek viselkedését és szokásait. Nem sok szóbeszéd folyt a sziklán. A kölykök egymás hegyén-hátán ugrándoztak a kör közepén, ahol apjuk-anyjuk ült; hébe-hóba egy-egy idősebb farkas odament valamelyik kölyökhöz, alaposan szemügyre vette, aztán nesztelen léptekkel visszatért a helyére. Néha egy anya előretuszkolta a fiát a holdfénybe: bizonyos akart lenni abban, hogy meglátták. Akela időnként elkiáltotta magát a szikláján:

- Ismeritek a Törvényt! Ismeritek a Törvényt! Nézzétek meg őket jól, farkasok!

És az aggódó anyák megismételték a kiáltását:

- Nézzétek meg jól, farkasok, nézzétek meg jól!

Végül - és most Farkas anyó nyakán minden szőrszál égnek meredt - Farkas apó Mauglit, a Békát (ahogy ők nevezték) tuszkolta a középbe. Nevetve ült ott, és játszadozott a holdfényben csillogó kavicsokkal.

Akela föl sem emelte fejét mancsáról, csak folytatta egyhangú kiáltását:

- Nézzétek meg jól!

A sziklák mögül fojtott morgás hallatszott. Sir Kán hangja, aki azt kiáltotta:

- Ez a kölyök az enyém! Adjátok ide! Mi köze a Szabad Népnek az ember kölykéhez?

Akela a füle botját sem mozdította, csak annyit mondott:

- Nézzétek meg jól, farkasok! Mi köze a Szabad Népnek akárki más parancsához, aki nem a Szabad Népből való?

- Nézzétek meg jól!

Mély hangú morgással feleltek erre. Egy fiatal, negyedik évében járó farkas, Akela ellen fordította Sir Kán kérdését.

- Mi köze a Szabad Népnek az ember kölykéhez?

Nomármost: a Vadon Törvénye azt parancsolja, hogy ha vita támad azon, befogadjanak-e egy kölyköt a csapatba, legalábbis két, csapatbeli farkasnak kell a pártját fogni, de az sem apja, sem anyja nem lehet.

- Ki fogja pártját ennek a kölyöknek? - kérdezte Akela. - Ki akar szólni a Szabad Nép közül?

Semmi válasz. Farkas anyó pedig már készült a harcra: tudta, hogy utolsó harca lesz az, ha arra kerül a sor.

Akkor aztán az egyetlen idegen fajtabeli, akinek szabad megjelennie a Csapat gyűlésén, Balú, az álmos barna medve, aki a Dzsungel Törvényére tanítgatja a farkaskölyköket, az öreg Balú, aki járhat-kelhet, amerre neki tetszik, mert csak diót, gyökeret, mézet eszik, Balú, mondom, hátsó lábára ült, és dörmögni kezdett.

- Az ember kölyke, az ember kölyke? - mondta. - Hát én pártját fogom az ember kölykének. Az ember kölyke a légynek se vét. Én nem tudom cifrázni a szót, de igazat beszélek. Hadd járjon a Csapattal, fogadjátok be a többivel együtt. Én magam tanítom majd.

- Még valakire van szükség - mondta Akela. - Hallottátok: Balú beszélt, fiatal kölykeink tanítója. Ki áll Balú mellé?

Fekete árnyék suhant be a körbe. Bagira volt, a fekete párduc, tetőtől talpig fekete, mint a sötét éjszaka; de ha úgy esett rá a fény, megvillant rajta a párduc bőrének jól ismert rajza, mint nedves selymen a mintázás. Mindenki ismerte Bagirát, és senkinek sem volt kedve összeakaszkodni vele, mert ravasz volt, mint Tabaki, merész, mint a vad bölény, féktelen, mint a sebzett elefánt. De a hangja, az olyan édes volt, mint a fáról csepegő vadméz, szőre pedig pihénél puhább.

- Ó, Akela és ti, Szabad Nép gyermekei - dorombolta -, nekem nincs jogom, hogy a ti gyűlésteken szót emeljek; de a Vadon Törvénye azt mondja, hogy ha kétség támad: meg kell-e ölni az új kölyköt vagy sem, akkor meg lehet váltani a kölyök életét. Azt pedig, hogy a váltságdíjat ki fizetheti, ki nem: a Törvény nem mondja meg. Igazat szólok-e?

- Helyes! Helyes! - mondták a mindig éhes fiatal farkasok. - Halljuk Bagirát! A kölyköt meg lehet váltani. Ez a Törvény!

- Tudom, hogy nincs jogom itt beszélni, hát engedelmeteket kérem.

- Beszélj! - kiáltották húszan is.

- Egy meztelen kölyköt megölni: szégyen. Mellesleg szólva, mulatságnak is jobb lesz akkor vadászni rá, ha megnő. Balú már pártját fogta, én pedig megtoldom Balú szavát egy kövér bikával, most ejtettem el, nem egészen félmérföldnyire innét. Ezt ajánlom föl nektek, ha a Törvény parancsa szerint befogadjátok az emberkölyköt. Hát olyan nehéz dolog ez?

Egész sereg farkas kezdett zajongani egyszerre:

- Mit törődünk vele? Megöli a téli eső. Halálra pörköli a nap. Nekünk ugyan nem árthat ez a csupasz béka. Hadd járjon a Csapattal! Hol a bika, Bagira? Fogadjuk be! - Aztán ismét Akela mély, csaholó hangja hallatszott: - Nézzétek meg jól, farkasok, nézzétek meg jól!

Mauglit most is csak a kavicsok érdekelték, s észre sem vette, mikor a farkasok odaléptek hozzá, és egyenként szemügyre vették. Végül valamennyien lementek a dombról a megölt bikát megkeresni, s csak Akela, Bagira, Balú meg Maugli nevelőszülei maradtak ott. Sir Kán még egyre bömbölt az éjszaka homályában; erősen haragudott, amiért Mauglit nem adták oda neki.

- Bömbölj csak - mormogta Bagira a bajusza alatt -, ahogy én az emberi fajzatot ismerem, különb nótát is bömbölsz te még e miatt a meztelen kis jószág miatt.

- Jól van így, ahogy van - mondta Akela. - Az ember bölcs és bölcs a kölyke is. Valamikor még segítségünkre lehet.

- Bizony, segítségedre lehet, ha bajba kerülsz, mert senki fia nem remélheti, hogy örök életére vezére marad a Csapatnak - mondta Bagira.

Akela nem szólt semmit. Arra az időre gondolt, amely minden csapat minden vezérének életében elkövetkezik: amikor ereje elhagyja, gyöngül, egyre gyöngül, s végre is megölik a farkasok, és új vezér foglalja el a helyét, amíg meg nem ölik azt is.

- Vigyétek haza - szólt Farkas apóhoz -, s neveljétek a Szabad Néphez méltóan.

Hát így került be Maugli a szioni farkascsapatba egy bika árán és Balú jó szaváért.

FOLYTATÁS:

<http://mek.niif.hu/00400/00424/00424.htm#9>